

ДЕСЕТ ГОДИНА САРАЈЕВСКОГ ЛИНГВИСТИЧКОГ КРУЖОКА

Четрнаестог маја навршило се десет година од првог састанка Сарајевског лингвистичког кружока (САЛК), јавне трибине која окупља поклонице језичке науке у Сарајеву. Кружок ради током школске године и његове се сесије одржавају у правилу понедјелјком у вечерњим сатима. Кружоком руководи руководилац, а у новије вријеме руководиоцу помаже и редакција. Оснивачи САЛК-а су Институт за језик и књижевност у Сарајеву и Друштво за примијењену лингвистику Босне и Херцеговине.

На почетку сваке школске године редакција САЛК-а прави оквирни план рада Кружока. Овај план уклапа се у оквирни план рада за средњорочни период. Тако оквирни план рада за период 1981—1985. године предвиђа сљедеће области: *лексикологија* и *лексикографија*, *компаративна језичка изучавања*, *социolingвистика*, *теоретска лингвистика*, *савремена српскохрватска проблематика*. Наравно, и годишњи и средњорочни план рада дозвољавају да се сваке године на САЛК-у говори о питањима из свих ових и било којих других језичких области.

Кружок је по своме карактеру неформална јавна трибина на којој нема »старијих« и »млађих« ни класичне подјеле на предаваче и слушаоце. Јер, сви слушаоци су у могућности да се на овој трибини јаве и као предавачи на тему коју сами изаберу и предложе.

Почетак рада САЛК-а пада у вријеме повећаног интересовања за језичку проблематику, а сам САЛК је својим дјеловањем успио да усмјери интересовања према најактуелнијим питањима у лингвистици и према оним лингвистичким питањима која имају посебан значај у нашој средини. Десетљеће је период у коме се формирала физиономија Кружока. Он је прошао прву фазу свог дјеловања и од акције прерастао у трибину која има свој статус у овој средини.

САЛК је једина трибина која у току сваке године континуирано окупља лингвисте наше средине и ангажује их око језичких питања која су у датом тренутку од посебног друштвеног и научног значаја. На овој трибини размјењују своја научна сазнања и идеје лингвисти свих профила и научних интересовања — сербокроатисти, германисти, англисти, оријенталисти и други.

За протеклих десет година на САЛК-у се говорило о питањима из свих области лингвистике, као и о питањима интердисциплинарних тема које су биле присутне на сесијама овог Кружока:

- рад босанскохерцеговачког и југословенског друштва за примијењену лингвистику,
- теорија стандардног језика и проблеми стандардизације код нас и у свијету,
- социolingвистички аспекти изучавања језика,

- савремене теорије у лингвистици,
- најзначајнији лингвисти и њихово дјело,
- значајна дјела из области лингвистике код нас и у свијету,
- значајни лингвистички скупови,
- примјена техничких помагала у изучавању језика,
- теорија и проблематика превођења,
- лингвистичке публикације код нас и у свијету,
- питања из историје и савременог српскохрватског језика,
- правописна проблематика,
- култура језика,
- језик у средствима информисања,
- језик уџбеничке литературе,
- изучавање српскохрватског језика изван наше земље (студирање српскохрватског језика на универзитетима у свијету и значајна дјела која се у свијету јављају са тематиком везаном за наш језик),

— лингвистичке активности у другим земљама у славистици и ван ње.

Овим и другим питањима САЛК се позабавио на својим сесијама у времену свог постојања. Наравно, највише мјеста посвећивано је питањима која се односе на савремену српскохрватску проблематику и проблематику која је посебно актуелна са становишта наше културне средине. И теме које су прилично изван оваквог интереса постављене су тако да буду интересантне и са становишта савремене српскохрватске проблематике.

На састанцима САЛК-а иницирани су и кроз дискусију осмишљавани значајни научни пројекти из области лингвистике који су за протеклих десет година заснивани у нашој средини. Такође, на САЛК-у су презентирани резултати научних пројеката који су у овом периоду завршавани.

На трибини САЛК-а често се расправљало о питањима која су се показала појединим научницима посебно интересантна у склопу проблематике којом су се они тренутно бавили. Тако се међу темама које су се јављале на овој трибини може препознати много оних које се касније појављују као елементи најзначајнијих радова у лингвистици. То значи да су многи лингвисти жељели да на овој трибини размијене мишљење о језичким питањима којим се баве прије него што своје научне резултате публикују научној јавности. Ово говори о новој димензији коју је САЛК добио током свог дјеловања и о угледу који је стекао за протеклих десет година.

И овако легитимичан преглед тематике којом се бавио Сарајевски лингвистички кружок од свог оснивања до данас показује да готово и нема лингвистичке области која није мање или више била

присутна на трибини Кружока. Слободно се може рећи да за САЛК нема »неопходних« или неинтересантних тема из области лингвистике. То свједочи и чињеница да се на САЛК-у говорило и о језику Рома, о кинеском језику и правопису, о савременој проблематици хинду језика, о језику сефардских Јевреја у Босни и Херцеговини, о есперанту итд.

На трибини САЛК-а иступао је велики број лингвиста из наше републике. Наравно, најчешће су се јављали као предавачи на овој трибини лингвисти са Филозофског факултета, из Института за језик и књижевност и са Педагошке академије у Сарајеву, али и лингвисти из других институција у Сарајеву, а и из других мјеста наше републике и из иностранства. Посебно је вриједно истаћи сталну оријентацију САЛК-а да на своју трибину доводи и млађе језичке стручњаке из наше средине. Ангажовање млађих лингвиста на овој трибини почиње од њиховог присуствовања сесијама САЛК-а преко узимања учешћа у дискусији и давања разних информација интересантних за САЛК (нове књиге у лингвистици, научни скупови) до подношења уводних излагања. Тако ова трибина уз све друге своје функције трајно врши и врло значајну функцију — помаже млађим лингвистичким кадровима у њиховом изграђивању.

Треба нагласити лијепу традицију што је његује овај кружок од почетка свога рада. Повремено на овој трибини гостују лингвисти из других културних центара наше земље. За протеклих десет година на трибини САЛК-а двадесет три пута иступали су истакнути лингвисти из Београда, Новог Сада, Љубљане, Скопља и Загреба. Неки лингвисти гостовали су и по више пута на трибини Кружока. То је увијек била прилика да се сарајевској културној и научној јавности презентирају активности и достигнућа на плану лингвистичких истраживања у другим научним центрима. Такође, ово је увијек и прилика да се гости из других средина упознају са активностима и достигнућима у области језичких истраживања у нашој средини. Ово је и прилика да се размијене мишљења појединих стручњака који се баве истим или сродним проблемима. На оваквим скуповима уговарана је и иницирана сарадња наших стручњака са стручњацима из других средина на заједничким пројектима.

На трибини САЛК-а гостовало је и неколико лингвиста из свијета — из Сједињених Америчких Држава (Веилс Браун), из Западне Њемачке (Јосип Матешкић), из Чехословачке (Јармила Паневова), из Пољске (Казимир Фелешко, Вјеслав Борис, Алфред Заремба и Зузана Тополињска), из Холандије (Ј. Попкем, из Индије (Дев Шанкар Двиведи). Тако се сарајевској културној и научној јавности пружала прилика да се непосредно упознају са лингвистичким активностима и проблемима који су актуелни у овим земљама. Наравно, ови лингвисти су носили у своје средине информације о лингвистичким активностима и актуелним језичким питањима у нашој средини.

Није неважно поменути да САЛК ради већ десет година са минималним средствима. То практично значи да се лингвисти који припремају и подносе уводна излагања не хоноришу. То је двоструко значајно: прво, то говори о виталности ове трибине јер све вријеме рада главни мотив за њен рад јесте ентузијазам; друго, ово представља и извјесне потешкоће за рад САЛК-а. Тако, САЛК нема ништа од техничких помагала која би и олакшала и унаприједила рад. Материјалне природе су и разлози што се до данас није појавио билтен у коме би се публиковала уводна излагања и резимеи дискусије која се води на САЛК-у. Наравно, овом приликом није ни потребно говорити о значају и користи таквог једног билтена.

На крају сваке школске године на САЛК-у се расправља о раду у протеклој години и на основу искуства дају се идеје и приједлози за унапређивање рада, предлаже се план рада у идућој години, предлажу имена значајних лингвиста из земље и свијета које би требало ангажовати на трибини САЛК-а и слично. То доприноси да САЛК остане актуелна и интересантна трибина, да одржава континуитет и концепцију свог рада, али и да се не понавља.

За десет година рада Сарајевског лингвистичког кружока одржано је сто осамдесет сесија. Број присутних кретао се између десет и четрдесет, а најчешће је било присутно између двадесет и тридесет посетилаца, што је велики број за овакву уско профилирану трибину. Треба напоменути да се о појединим темама дискусија није завршавала на једној — већ се настављала на сљедећој сесији САЛК-а.

У одређеним периодима САЛК је доживљавао и извјесне кризе, које су се огледале у смањеном броју посетилаца или у проблему око ангажовања предавача. Међутим, те кризе никада нису доводиле у питање постојање и рад САЛК-а и руководство Кружока увијек је успијевало да их отклони и врати САЛК-у и публику и мјесто које заузима у нашој средини. Наравно, публика и интересовање обезбјеђују се сталном актуелизацијом тематике којом се бави САЛК. Нема разлога за сумњу у то да ће САЛК и убудуће одржати интерес и статус који сада ужива у нашој културној и научној јавности. Разлог за овакво мишљење је, прије свега, у чињеници да је проблематика која се на овој трибини разматра стално у жижи интересовања културне и научне јавности и да се питања везана за језик увијек јављају у новом виду. Не треба занемарити ни чињеницу да су САЛК основали ентузијастички и да је ентузијазам међу лингвистима главна покретачка снага.

На крају овога краћег осврта, умјесто закључка, можемо рећи сљедеће: САЛК је основан из потребе да у нашој средини дјелује стално једна трибина која ће се бавити искључиво језичком проблематиком. Интерес који стално прати ову трибину говори о сталној научној и друштвеној актуелности ове проблематике. Тако је САЛК испунио празнину која је постојала у једној значајној ду-

ховној сфери. Проблематика која је била на трибини САЛК-а, ангажовање свих лингвистичких кадрова наше средине око те проблематике, стална брига око ангажовања млађих лингвиста, остваривање сарадње са свим лингвистичким центрима наше земље, — допринијели су да САЛК стекне углед у нашој средини и да обезбиједи интерес и оправдање за своје дјеловање и у будућности.

Срето Танасић